

Bestuurlijke reactie Samenvattend Auditrapport 2021

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het samenvattend auditrapport Defensie 2021. Ondanks de aangepaste werkzaamheden als gevolg van COVID-19 heeft de Auditdienst Rijk (ADR) ook in 2021 haar onderzoeken kunnen uitvoeren en is er voldoende grondslag om een goedkeurende controleverklaring bij beide jaarverslagen te verstrekken. Ik wil graag mijn waardering uitspreken voor uw inzet onder wederom bijzondere omstandigheden.

U benoemt in uw rapport zaken die beter kunnen, maar heeft ook oog voor de bereikte resultaten. Dat voelt als een steun in de rug om het beheer blijvend te verbeteren. De adviezen en verzoeken tot blijvende aandacht in het rapport worden ter harte genomen en meegenomen in de prioriteitsafweging van activiteiten.

Hieronder ga ik kort in op de bevindingen en aanbevelingen uit uw rapport. Daarbij is zo veel als mogelijk de volgorde van de onderwerpen in het auditrapport 2021 aangehouden.

Autorisatiebeheer

U constateert dat Defensie diverse verbetermaatregelen heeft getroffen op het gebied van het autorisatiebeheer in het materieel-logistieke domein, maar dat nog geen feitelijke verbetering zichtbaar is in het aantal functiescheidingsconflicten. Personele ondervulling is hiervan een belangrijke oorzaak. Aanpassing van de huidige autorisatieopzet vindt beperkt plaats. Ik zet vooral in op een geactualiseerde autorisatieopzet in verband met de transitie naar SAP4/HANA.

De aanbevelingen om opschoonacties met prioriteit in de informatiesystemen te laten doorvoeren en de signaleringen van de grootste risico's uit de interne rapportages van daadwerkelijk doorbroken functiescheidingen en/of uitgevoerde kritieke transacties gezamenlijk met DS te analyseren, worden door mij overgenomen. De aanbeveling om autorisatieverzoeken met een inherent autorisatieconflict af te keuren en zo nodig alleen persoonsgebonden toe te kennen wordt nader overwogen.

Inkoopbeheer

Het is goed om te constateren dat u ten aanzien van de resterende beheersmaatregelen van het inkoopbeheer, zijnde het uitvoeren van spendanalyses en het als Defensie zelf toezien op de juistheid, volledigheid en actualiteit van het contractenregister, de voortgang opmerkt en de nog resterende activiteiten ondersteunt. De inrichting en uitrol van de maatregelen vindt in 2022 verder zijn beslag.

Ik waardeer dat u oog heeft voor de uitdagingen ten aanzien van het rechtmatig aanbesteden waarvoor de voorzien-in keten en in het bijzonder de inkooporganisatie zich gesteld ziet. Specifiek wordt genoemd de strengere interpretatie voor de raming en daarmee ook de uitnutting van raamovereenkomsten en het gebruik van de niet-standaard aanbestedingsprocedures van de aanbestedingswet waaraan de nodige voorwaarden zijn verbonden. De adviezen en aanbevelingen die de u ten aanzien van het waarborgen van de rechtmatigheid geeft, zijn herkenbaar en bruikbaar. Uw aanbod om hierover mee te denken wordt in dank aanvaard. Ik wil wel opmerken dat eventuele aanvullende waarborgen en beheersmaatregelen een impact op de capaciteit en procesgang kunnen hebben. Dit zal in de uitwerking van de adviezen en aanbevelingen worden meegenomen en afgewogen.

Naast het bijhouden van een overzicht van escalatiedossiers adviseert u om afzonderlijke onrechtmatigheidsrapportages te bundelen, waaronder ook eventuele dossiers die uit de VT-achteraf rapportage volgen. Dit advies wordt ter harte genomen.

Zoals u constateert, is met de inkooptool Negometrix ook voortgang geboekt. Zo is het gebruikersbeheer inmiddels vastgelegd in een instructie en is de opschoning van gebruikersaccounts onderhanden maar nog niet volledig gerealiseerd. De aanvraag voor de ABDO-certificering is in december 2021 opgestart. De aanbeveling om een fit gap analyse van de in de ISAE3000 rapportage toegepaste normering naar de informatiebeveiligingsrichtlijnen van Defensie uit te voeren, heeft mijn aandacht, maar door capaciteitstekort in de defensieorganisatie nog niet gerealiseerd.

Financieel beheer

U constateert dat het financieel beheer op hoofdlijnen stabiel is. Voor de bevinding over de getrouwe vastlegging van verplichtingen zal in 2022 defensiebreed verder invulling worden gegeven aan het in 2021 opgestelde plan van aanpak. Daarnaast wordt de monitoring van de voortgang van aangegane verplichtingen ten opzichte van het verplichtingenbudget aangescherpt. De ramingen van de verplichtingen zullen beter worden onderbouwd in de ontwerpbegroting. De grote verplichtingen, actuele verplichtingenstanden en de nog te verwachte verplichtingen in het lopende jaar worden nadrukkelijker betrokken in de managementrapportages en voortgangsgesprekken.

U constateert dat het betaalgedrag is verbeterd, maar merkt ook op dat de handreiking prestatieverklaringen nog onvoldoende bekend is. Deze handreiking is in 2021 door HDFC en DGB opgesteld en beschrijft welke controles benodigd zijn bij specifieke leveringen van goederen en diensten en de onderliggende (digitale) bewijsvoering. Ik heb de handreiking wederom onder de aandacht van de defensieonderdelen gebracht en zal dit periodiek blijven doen.

Om de betrouwbaarheid van de niet-financiële informatie te borgen zal, in lijn met uw aanbeveling, worden vastgelegd aan welke kwaliteitseisen deze informatie dient te voldoen.

In het auditrapport 2020 vroeg u aandacht voor het beheer van lang openstaande overige voorschotten. Het is positief dat u constateert dat het beheer van de overige voorschotten nu op orde is. In 2022 zal Defensie maatregelen treffen om ook de achterstanden bij de voorschotten F-35 en subsidies weg te nemen.

IT beheer

Het is positief om te zien dat u niet alleen terugkijkt naar het controlejaar 2021, maar ook uw zorgen deelt over de impact van toekomstige ontwikkelingen. Dit stel ik op prijs. De adviezen met betrekking tot IT-beheer neem ik over en ik zal hier net zoals voorgaande jaren opvolging aan geven.

Materiële bedrijfsvoering

U constateert dat het beheer van Crypto Controlled Items (CCI) en de Crypto Sleutels en Publicatiemonitor (CSPM) nog onvoldoende is. Voor CCI en CSPM onderschrijf ik de uitkomsten uit het rapport. Ik neem uw aanbevelingen dan ook over.

Of CCI in S/4HANA mogelijk is, is in deze fase nog een aanneme en zal verder moeten worden onderzocht. Ik beschouw dit derhalve als een suggestie voor de oplossing. Er zijn wellicht andere oplossingen noodzakelijk.

CSPM en de onderliggende Bizscore vervangingsproblematiek zal scherper met een duidelijke tijdlijn in de managementrapportage terugkomen. Ook hier zoekt Defensie naar oplossingen voor de ondersteuning. Dit laat onverlet dat Bureau Crypto Audit en de verantwoordelijke functionarissen voldoende in de lead moeten komen.

Bij de materiële bedrijfsvoering wil ik mijn speciale waardering uitspreken voor uw inzet in 2021. Omdat u in 2021 direct de controlebevindingen deelde, werd Defensie niet verrast door de bevindingen in het rapport en kon direct worden gehandeld.

In 2021 is binnen Defensie een werkverband met vertegenwoordigers van de defensieonderdelen aan de slag gegaan om het telproces te verbeteren. Helaas blijken er complexe knelpunten te zijn die zich niet eenvoudig laten oplossen. Er lopen diverse trajecten om deze op te pakken, zoals het herzien van de definitie van beheerplichtig materieel, het verbeteren van de website materieelbeheer om kennis en informatie beter te ontsluiten en het samenvoegen van opleidingen. Deze hebben in 2021 nog niet tot verbetering geleid en dat zien we terug in uw controlebevindingen. Er wordt onderzoek gedaan naar de grondoorzaken daarvan en naar mogelijke oplossingen daarvoor.

Gebruikersbeheer P-domein

U heeft ten aanzien van het IV-beheer adviezen gegeven over de verdere professionalisering van het gebruikersbeheer en wijzigingenbeheer. HDP heeft deze als eigenaar besproken met JIVC en laten opnemen in de verbeterplannen van de informatiesystemen. Voor de verdere reductie van de beheerrechten zal aan JIVC een impactanalyse worden gevraagd op basis waarvan een verbetervoorstel zal worden opgesteld.

Ik bedank u voor uw uitvoerige rapport met constructieve adviezen. Dit biedt inzicht in de verbeterpunten en het handelingsperspectief van Defensie. Ook voor 2021 kijk ik terug op een prettige, professionele samenwerking.